

Triadisch werken

Omdat aandacht voor de sociale context cruciaal is

In de zorgstandaard Naasten staan het ondersteunen van naasten en de samenwerking tussen patiënt, zijn naasten en de hulpverleners centraal. Deze werkkaart geeft toelichting op het proces van samenwerken met de naasten, het triadisch werken. Wat houdt het in en hoe krijgt triadisch werken vorm?

Inleiding

Een mens is een sociaal wezen. Verbinding met andere mensen is cruciaal. Wanneer iemand er alleen voor staat, dan zorgt dat vaak voor problemen. Verbinding is voor iedereen belangrijk. Ook voor mensen die psychische of psychosociale problemen ondervinden. Het herstellen gebeurt namelijk ook binnen een sociale omgeving. Daarom is het van groot belang om de context te kennen, te begrijpen en te versterken.

Naasten kunnen een belangrijke rol spelen bij het persoonlijk hersteltraject van een dierbare. Juist omdat zij de sociale context kennen, omdat zij daar onderdeel van uitmaken. De relatie van de patiënt met naasten kan ook aandacht behoeven. Een naaste kan veel ondersteuning geven aan het persoonlijke hersteltraject van de patiënt. Zie ook de [zorgstandaard Herstelondersteuning](#).

- Het is belangrijk om te beseffen dat naaste(n) voor, tijdens en na psychische problemen altijd aanwezig blijven. De hulpverlener is een *passant*.
- Eén van de taken van hulpverlener(s) is aandacht te hebben voor de sociale context van de patiënt, en daarnaar te *handelen*.

Wat is triadisch werken?

Bij triadisch werken overleggen de patiënt, de naaste(n) en de hulpverlener(s) met elkaar om samen het herstel van de patiënt te ondersteunen. Door deze samenwerking krijgt de informatie van de naaste(n) een plaats en vindt er afstemming plaats tussen de patiënt en zijn of haar naaste(n). Er wordt nagegaan welke ondersteuning de naaste(n) nodig heeft en het hersteltraject wordt gezamenlijk geëvalueerd en bijgestuurd.

Hoe doe je dat?

Door aan te geven dat je het als hulpverlener(s), belangrijk vindt om naasten te betrekken bij de behandeling en zorg. Dit vraagt een inspanning van alle drie de partijen:

- Welke inhoud geef je aan deze samenwerking?
- Wie pakt welk stuk op in deze samenwerking?
- Welke afspraken leg je vast?

Aandacht voor het proces van samenwerking is van belang. Dit draagt bij aan een goede samenwerking en het onderlinge vertrouwen.

Met wie

De patiënt geeft aan welke naaste(n) hij bij zijn hersteltraject wil betrekken. Wie is of zijn belangrijk voor hem en in wie heeft hij vertrouwen? Dat kan de partner zijn, of familieleden, maar ook een vriend of vriendin. Deze naaste kan zelf aangeven of hij of zij betrokken wil worden en op welke manier deze betrokkenheid vorm krijgt.

Kenmerken van een goede triade

- Start met triadisch werken vanaf het eerste contact. Houd de dialoog open in goede en in mindere tijden. Investeren in contact in goede tijden zorgt ervoor dat contact in mindere tijden kan blijven bestaan.
- Zorgprocessen en zorgstappen worden samen doorlopen. Hierbij kan worden gedacht aan de intake, de bespreking van het herstelplan of de overgang naar een ander team of hulpverlener. Maar ook aan het toewerken naar ontslag na een opname of behandeling.

- De wijze van bejegening van elkaar is in hoge mate bepalend voor het onderlinge vertrouwen. Het gaat hierbij om normale omgangsvormen zoals vriendelijkheid, respect en wederzijdse belangstelling.
- Deelnemers aan triade-gesprekken zijn gelijkwaardig aan elkaar. Dat wil zeggen dat ieders inbreng even belangrijk is, met ruimte voor verschillende perspectieven. Deelnemers bevragen elkaar, luisteren naar elkaar en maken samen afspraken. De wensen van de patiënt zijn daarbij leidend.
- Maak ruimte voor het delen van emoties met elkaar. Voor rouw en verdriet. En bespreek gevoelens van machteloosheid, angst, boosheid, onzekerheid, schuld en schaamte.
- Denk niet dat je gebrek aan tijd hebt. Ervaringen, ook in andere zorgsectoren, laten zien dat dit geen belemmering is. En dat de opbrengst de geïnvesteerde tijd ruimschoots goed maakt.

6 dingen om op te letten

Voor het triadisch werken vanuit het herstelproces van patiënt en naasten is het van belang om rekening te houden met:

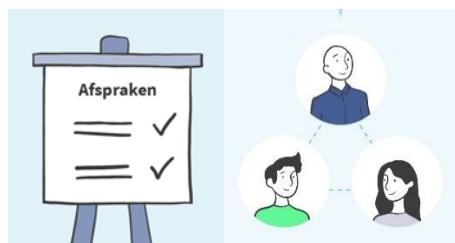
- Het feit dat de inzet van deze samenwerking ter ondersteuning is van het herstelproces van de patiënt.
- Een eventueel eigen herstelproces van de naasten waarvoor ondersteuning nodig is.
- De relatie met naasten. Mogelijk moet deze op verschillende vlakken worden hersteld. Bijvoorbeeld op het gebied van wederkerigheid, gelijkwaardigheid en affectie.
- Het feit dat ook de eigen patiënt- en familie-ervaringen van de hulpverlener kunnen bijdragen aan de herkenning en erkenning van herstelprocessen.
- Het tempo van herstel van de patiënt. Dit tempo is leidend. Zo nodig wordt nagegaan wat naasten nodig hebben om dit tempo te kunnen volgen. Ook naasten hebben een eigen tempo in hun eigen herstelproces. Deze processen lopen bijna nooit parallel. Het is goed als aan de orde komt hoe deze processen zich verhouden tot elkaar, met respect voor ieders eigen proces.
- Ieders verantwoordelijkheid voor zijn eigen rol in de triade en het herstelproces.

Samenwerking, belemmeringen en omgaan met privacy

- Zoek elkaar actief op als daar reden voor is. Daarvoor is het nodig dat de drie partijen voor elkaar bereikbaar zijn en dat daarover afspraken zijn gemaakt.
- Eenieder kan belemmeringen ervaren bij de samenwerking. Bijvoorbeeld omtrent aspecten van het delen van informatie, als de samenwerkingsrelatie onder druk staat en bij onbegrip naar elkaar. Of bij het ervaren van overbelasting door de familie, bij angst voor te veel bemoeienis door naasten en bij stigmatisering van elkaar. Belangrijk is om dit soort aspecten uit te spreken als ze spelen.
- Om op de hoogte te zijn van situaties rond samenwerking en privacy: maak gebruik van de [werkkaart privacy](#).

Kortom

Als hulpverlener ben je een passant maar bestaat de mogelijkheid om de patiënt en zijn naaste(n) in de eigen sociale context te versterken. Dit draagt én bij aan het herstel én aan een stevigere basis om de toekomst tegemoet te treden. Triadisch werken loont!

Belangrijke links

- Zie ook [zorgstandaarden Naasten en Herstelondersteuning](#) op ggzstandaarden.nl
- Tips voor triadische gesprekken via de website van naasten in kracht; <https://naasteninkracht.nl/gesprekken-met-de-behandelaar-voorbeelden>
- Voor (bij)scholing; www.naastenbetrokken.nl
- Link naar [werkkaart privacy](#)